

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

PROTOKOLL

Utvalg: Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat
Møtested: Veggli Vertshus
Dato: Onsdag 15. juni 2022
Tidspunkt: Kl. 12.00-15.00
Til stede: Anne Kristine Norman, Kjell Tore Finnerud, Tore Kravik, Hellik Lislien, Frøydis H. Aasen, Håvard Kjøntvedt

Rollag, 16.06.2022

Hege Jaren
Sekretær

ARBEIDSMØTE

Håvard slutter i SNO-stillingen for Trillemarka, og vi startet møtet med å dele litt tanker rundt samarbeidet vi har hatt og veien videre. Stor takk til Håvard for 13 år med godt samarbeid!

STYREMØTE

Saker:

Sak 4/2022	Referatsaker og delegerte saker
Sak 5/2022	Søknad om oppsetting av skilt ved damanlegg, Sigdal Museums venner med historielag
Sak 6/2022	Søknad om rydding og merking av laktervedvei, Rollag bygdetun/Rollag kommune

Orienteringer

- ✓ Infoplakater/kartplakater, plastfilm med oppdatert kontaktinfo
- ✓ Ferdselstelleren, ny plassering
- ✓ Omlegging av løypetrase ved Storvatnet (dialog med Eggedal Turlag, kommunen og hytteutviklerne i området for samkjøring av kart)
- ✓ Kulturminner, økt fokus på informasjon og tilrettelegging
- ✓ Diverse henvendelser (rydding langs vei og sti etter vindfall, villmarkscamp, fotoskjul, foring av hare)
- ✓ Motorferdsel, rapporter
- ✓ Besøksstrategi, status
- ✓ Seterreisa www.seterreisa.no
- ✓ Nasjonalt senter for skog, status

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

Sak 4/2022 Referatsaker og delegerte saker

Referatsaker (R)

Ingen referatsaker

Delegerte saker (D)

Ingen delegerte saker

Alle saker som er behandlet etter verneforskriften legges fortløpende inn på www.miljovedtak.no

**Sak 5/2022 Søknad om tillatelse til oppsetting av skilt ved damanlegg,
Sigdal Museums Venner med Historielag**

Bakgrunn

Sigdal Museums Venner samler kunnskap om brøtningen i Sigdal og Eggedal, og har i samarbeid med Sigdal kommune og Viken Fylkeskommune utarbeidet skiltmaler for informasjon om kulturminner knyttet til damanlegg og brøtning langs elvene som renner ut i hovedvassdraget i Sigdal.

Det søkes nå om tillatelse til å sette opp skilt med informasjon ved damanleggene som ble brukt i brøtning ut Grønhovdselva. Søknaden gjelder oppsetting av 5 små skilt (40x30 cm) ved dammene ved Haslitjenn, Skodøltjenn, Grunntjenn og Vindol, og ved en skådam mellom Hasli og Skodøl. Det er utarbeidet en hovedplakat med samlet informasjon om alle damanleggene i Grønhovdselva som vil bli satt opp på et stort infoskilt ved Maribråtan, utenfor verneområdet, og søknaden gjelder kun de små skiltene som er planlagt satt opp ved dammene.

Søknaden viser til at tiltaket er møtt med velvilje i bygda, og at det vil bli inngått avtale med berørte grunneiere hvis forvaltningsstyret gir tillatelse til oppsetting av skilt ved dammene som ligger i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Fig. 1. Kart som viser demningene der det søkes om å sette opp skilt.

Lovgrunnlaget

Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat ble vernet ved kongelig resolusjon 05.12.2008. Formålet med vernet er å ivareta et stort og sammenhengende naturskogområde med naturlig plante- og dyreliv og naturlige prosesser i skog. Verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat § 3 punkt 1 sier at vegetasjon, herunder døde busker og trær, er fredet mot all skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Forskriften angir videre i § 3 punkt 3 at det ikke må iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet – herunder oppsetting av skilt, merking av nye stier eller lignende.

De spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften åpner i § 5 punkt 3 for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til tilretteleggingstiltak som oppsetting av nye skilt merking og rydding av nye stier etter søknad.

Det følger av naturmangfoldloven (NML) § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12 angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

Miljødirektoratet viser i strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder til at ansvaret for oppfølging og ivaretagelse av kulturminner ligger hos kulturminnemyndighetene, og at det er egne poster på statsbudsjettet for forvaltning av kulturminner. Tiltaksmidler fra Miljødirektoratet prioriteres vanligvis ikke til dette formålet.

Kulturminner er ikke en del av verneformålet i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat, men Forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat viser til at det skal legges opp til en forvaltning der kulturhistorien kan formidles gjennom synliggjøring og vedlikehold av kulturminner der det er behov og interesse for dette. Verneområdet har mange kulturhistoriske verdier som har stor betydning både i arbeidet med forvaltning og skjøtsel av verneverdiene og i forbindelse med informasjon og formidling. Forvaltningsmyndigheten erkjente tidlig behovet for å kunne dokumentere omfanget av kulturminner og kulturhistorie som et grunnlag for den videre forvaltningen av verneområdet. [Kulturminneprosjektet](#) ble igangsatt i 2010, og gikk parallelt med og som et supplement til arbeidet med forvaltningsplan for verneområdet.

Oppsetting av skilt, vedlikehold av kulturminner, rydding og merking av nye stier er søknadspliktig etter verneforskriften. Forvalter har gjennom dialog med tiltakshaver anbefalt samarbeid med kommunen og fylkeskommunen for utforming av skilt som kan brukes ved flere av kulturminnene både i og utenfor verneområdet i forkant av en søknad, og der er vi nå.

Forvaltningsmyndigheten har lokal og faglig kunnskap om verneområdet, og dette sammen med tilgjengelig oversikt over registrerte artsforekomster og kartlagte naturtyper, gjør at vi ikke har funnet det nødvendig å innhente flere opplysninger (NML § 8). Formidling av kulturhistorien ved oppsetting av skilt ved de gamle damanleggene slik det er beskrevet i søknaden antas ikke å være av en slik karakter at det påvirker kjerneområder eller isolerte artsfunn (artsdatabanken) på en slik måte at det foreligger konflikt med verneverdiene (NML § 9). Søknader om tilrettelegging og informasjon om natur og kulturhistorie vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, og forvaltningsmyndigheten anser ikke at den samlede belastningen av denne type tiltak vil påvirke naturverdier og verneformål negativt (NML § 10). Prinsippene i NML § 11 (Kostnadene av miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver) og 12 (Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder) er vurdert, men ikke funnet relevante i denne sammenheng.

Søknaden omfatter, slik den er lagt fram og etter dialog med tiltakshaver, ikke tiltak utover oppsetting av skilt i denne omgangen. Eventuelt behov for tilrettelegging, rydding og merking av nye stier, fjerning av vegetasjon og vedlikehold av damanlegg er søknadspliktig og skal behandles i egen søknad. Det samme gjelder behov for midler til produksjon av skilt, som er antydnet men ikke spesifisert i søknaden.

Omsøkte tiltak anses å være i tråd med verneforskriften og de retningslinjer som er gitt i forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat, og anbefales innvilget.

Vedlegg

Søknad om tillatelse til oppsetting av skilt ved damanlegg

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Forslag til vedtak

Forvaltningsstyret innvilger søknad fra Sigdal Museums Venner med Historielag om oppsetting av skilt med informasjon om brøtningen ved 5 damanlegg i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. Dammene det gjelder er ved Haslitjenn, Skodøltjenn, Grunntjenn og Vindøl, samt en skådam mellom Hasli og Skodøl.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat, § 5 punkt 3.

Vilkår:

- Tillatelsen omfatter oppsetting av 5 skilt (40x30 cm) etter mal som er godkjent av Viken fylkeskommune med informasjon om brøtningen nedover mot Grønhovdselva slik det framgår av søknad kartskisse.
- Dammene det gis tillatelse til oppsetting av skilt ved er ved Haslitjenn, Skodøltjenn, Grunntjenn og Vindøl, samt en skådam mellom Hasli og Skodøl.
- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig, med minst mulig inngrep i grunnen.
- Tiltakshaver er ansvarlig for utarbeiding og innkjøp av skilt, oppsetting av skilt og vedlikehold.
- Tillatelsen forutsetter at det er innhentet tillatelse fra berørte grunneiere.

Tillatelsen omfatter ikke tiltak utover oppsetting av skilt. Eventuelt behov for tilrettelegging, rydding og merking av nye stier, fjerning av vegetasjon og vedlikehold av damanlegg er søknadspliktig og skal behandles i egen søknad.

Forvaltningsstyret har vurdert søknaden etter verneforskriften. Det forutsettes at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig.

Behandling

Enstemmig som forslag til vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Vedtak

Forvaltningsstyret innvilger søknad fra Sigdal Museums Venner med Historielag om oppsetting av skilt med informasjon om brøtningen ved 5 damanlegg i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. Dammene det gjelder er ved Haslitjenn, Skodøltjenn, Grunntjenn og Vindol, samt en skådam mellom Hasli og Skodøl.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat, § 5 punkt 3.

Vilkår:

- Tillatelsen omfatter oppsetting av 5 skilt (40x30 cm) etter mal som er godkjent av Viken fylkeskommune med informasjon om brøtningen nedover mot Grønhoovdselva slik det framgår av søknad kartskisse.
- Dammene det gis tillatelse til oppsetting av skilt ved er ved Haslitjenn, Skodøltjenn, Grunntjenn og Vindol, samt en skådam mellom Hasli og Skodøl.
- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig, med minst mulig inngrep i grunnen.
- Tiltakshaver er ansvarlig for utarbeiding og innkjøp av skilt, oppsetting av skilt og vedlikehold.
- Tillatelsen forutsetter at det er innhentet tillatelse fra berørte grunneiere.

Tillatelsen omfatter ikke tiltak utover oppsetting av skilt. Eventuelt behov for tilrettelegging, rydding og merking av nye stier, fjerning av vegetasjon og vedlikehold av damanlegg er søknadspliktig og skal behandles i egen søknad.

Forvaltningsstyret har vurdert søknaden etter verneforskriften. Det forutsettes at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig.

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Sak 6/2022 Søknad om rydding og merking av lakteredvei, Rollag bygdetun/Rollag kommune

Bakgrunn

Rollag bygdetun/Rollag kommune søker om tillatelse til å rydde og merke en gammel lakteredvei som går inn mot Søråe i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Som en del av sølvverkshistorien finnes det i Rollag prestegårdsskog flere veianlegg som har stor historisk verdi. To store markante bekkejuv kjennetegner området, og på begge sider av disse finner man gamle lakteredveier som følger høydekurvene inn i juvet og som i sin tid gjorde det mulig å få veden ut i elveleiet.

Søknaden omfatter enkel rydding og merking av en av disse veiene som et ledd i å synliggjøre og ta vare på en viktig historisk ferdselsåre i kombinasjon med å legge til rette for varierte opplevelser og kunnskapsformidling i nærområdet til Rollag bygdetun. Tiltaket vil etter planen gi økt interesse og engasjement for lokal historie og Rollag og Numedal sin rolle i sølvverkshistorien, flere natur- og kulturopplevelser i bygda og grunnlag for økt trivsel og velvære.

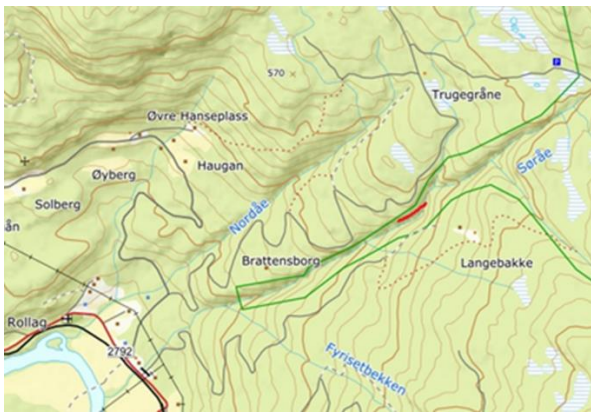

Fig. 1 Kart som viser trase og vernegrense

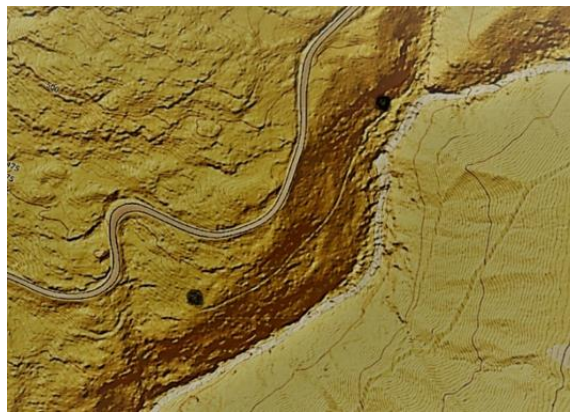

Fig. 2 Kart som viser traseen i terrenget mellom to svarte punkt

Arbeidet med rydding vil utføres av ansatte på Numedal Produksjon i Veggli, som også har inngått en vedlikeholdsavtale med bygdetunets venner. Opplysningsvesenets fond er grunneier, og er informert om planene og har godtatt at traseen ryddes.

Lovgrunnlaget

Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat ble vernet ved kongelig resolusjon 05.12.2008. Formålet med vernet er å ivareta et stort og sammenhengende naturskogområde med naturlig plante- og dyreliv og naturlige prosesser i skog. Verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat § 3 punkt 1 sier at vegetasjon, herunder døde busker og trær, er fredet mot all skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Forskriften angir videre i § 3 punkt 3 at det ikke må iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet – herunder oppsetting av skilt, merking av nye stier eller lignende.

De spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til merking og rydding av nye stier etter søknad (§ 5 punkt 3). Det er videre åpning for at det kan gis tillatelse til istandsetting og vedlikehold av kulturminner (§ 5 punkt 10), og forvaltningsplanen utdypet i sine retningslinjer at dette også gjelder rydding og skjøtsel av gamle ferdselsårer som ikke er registrert som eksisterende på vernetidspunktet.

Det følger av naturmangfoldloven (NML) § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12 angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

Vurdering

Kulturminner er ikke en del av verneformålet i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat, men Forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat viser til at det skal legges opp til en forvaltning der kulturhistorien kan formidles gjennom synliggjøring og vedlikehold av kulturminner der det er behov og interesse for dette. Oppsetting av skilt, vedlikehold av kulturminner, rydding og merking av stier er søknadspliktig etter verneforskriften.

Verneområdet har mange kulturhistoriske verdier som har stor betydning både i arbeidet med forvaltning og skjøtsel av verneverdiene og i forbindelse med informasjon og formidling. Forvaltningsmyndigheten erkjente tidlig behovet for å kunne dokumentere omfanget av kulturminner og kulturhistorie som et grunnlag for den videre forvaltningen av verneområdet. Kulturminneprosjektet ble igangsatt i 2010, og gikk parallelt med og som et supplement til arbeidet med forvaltningsplan for verneområdet.

Traseen som ønskes ryddet og merket er ikke registrert og kartfestet som eksisterende i arbeidet med Forvaltningsplan for verneområdet, men ble registrert som kulturminne i rapporten som ble utarbeidet parallelt med forvaltningsplanen. Den vises ikke på vanlige kart, men er godt synlig på kart som viser høydedata. Forvalter har hatt kontakt med og vært på befaring langs traseen sammen med lokale initiativtakere i forkant av at det ble etablerte et samarbeid mellom Bygdetunets venner og Rollag kommune.

Forvaltningsmyndigheten har lokal og faglig kunnskap om verneområdet, og dette sammen med tilgjengelig oversikt over registrerte artsforekomster og kartlagte naturtyper, gjør at vi ikke har funnet det nødvendig å innhente flere opplysninger (NML § 8). Juvet langs Søråe går består av en dyp bekkekløft med frodig høybonitets granskog, gamle løvtrær og rik lavflora. Omsøkte tiltak omfatter skånsom rydding og merking langs en gammel laktervedvei som går inn i juvet, og antas ikke å være av en slik karakter at det påvirker kjerneområder eller isolerte artsfunn (artsdatabanken) på en slik måte at det foreligger konflikt med verneverdiene (NML § 9). Kvist og vindfall kuttes og legges til side langs veien. Søknader knyttet til rydding og merking av gamle ferdselsårer og kulturminner vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, og forvaltningsmyndigheten anser ikke at den samlede belastningen av denne type tiltak vil påvirke naturverdier og verneformål negativt (NML § 10). Prinsippene i NML § 11 (Kostnadene av miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver) og 12 (Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder) er vurdert, men ikke funnet relevante i denne sammenhengen.

Verneforskriften og forvaltningsplanen åpner for en praksis som imøtekommer lokale initiativ knyttet til rydding og merking av eksisterende stier og veier, og at vedlikehold og synliggjøring av kulturminner kan tillates etter søknad. I vurdering av søknaden er det lagt vekt på verdien i synliggjøring av kulturhistorien og vedlikehold av laktervedveien som kulturminne. All tilrettelegging krever grunneiers samtykke, og tillatelse til skilting og merking forutsetter at tiltakshaver/søker står som ansvarlig for innhenting av tillatelse fra berørte grunneiere, samt det praktiske arbeidet med rydding, merking og vedlikehold.

Omsøkte tiltak anses å være i tråd med verneforskriften og de retningslinjer som er gitt i forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat, og anbefales innvilget.

Vedlegg

Søknad om rydding og merking av laktervedvei, Rollag bygdetun/Rollag kommune

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Forslag til vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat innvilger søknad fra Rollag bygdetun/Rollag kommune om rydding og merking av gammel laktervedvei som går inn i juvet ved Søråe i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. Tillatelsen er gitt med hjemmel i § 5 punkt 3 og § 5 punkt 10 i verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Fig. 1 Kart som viser trase og vernegrense

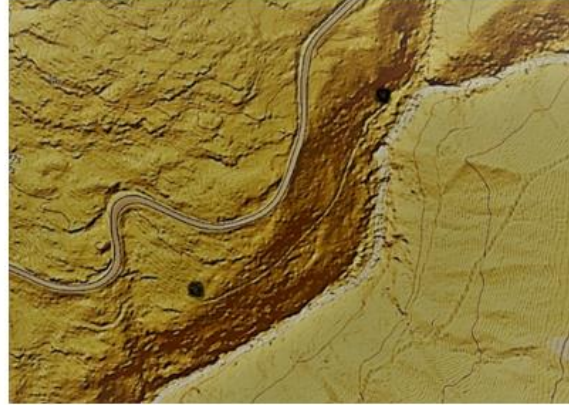

Fig. 2 Kart som viser traseen i terrenget mellom to svarte punkt

Vilkår:

- Rydding av traseen skal gjennomføres manuelt og så skånsomt som mulig uten inngrep i grunnen. Jord og stein skal ikke flyttes.
- Trær som har falt over traseen kan kuttes i veiens bredde og legges til side for traseen. Trær skal ikke fjernes utover i selve traseen, men overhengende greiner og kvister som er til hinder kan kuttes og legges til side.
- All skilting og merking skal følge [Merkehåndboka](#) som angir en nasjonal standard for tilrettelegging av turruter. Tiltakshaver/søker er ansvarlig for rydding, merking og vedlikehold.
- Tillatelsen forutsetter at det er innhentet tillatelse fra berørte grunneiere.

Forvaltningsstyret har vurdert søknaden etter verneforskriften. Det forutsettes at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig.

Behandling

Enstemmig som forslag til vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat innvilger søknad fra Rollag bygdetun/Rollag kommune om rydding og merking av gammel laktervedvei som går inn i juvet ved Søråe i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. Tillatelsen er gitt med hjemmel i § 5 punkt 3 og § 5 punkt 10 i verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Fig. 1 Kart som viser trase og vermegrense

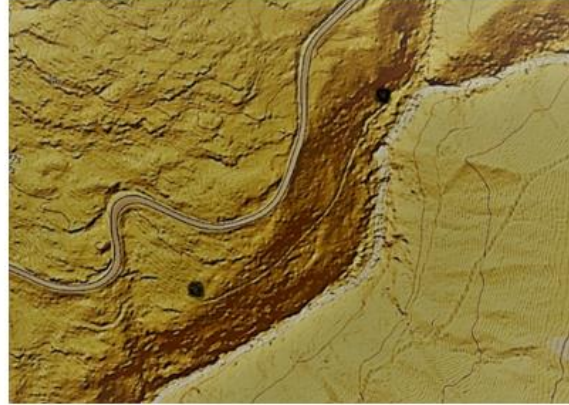

Fig. 2 Kart som viser traseen i terrenget mellom to svarte punkt

Vilkår:

- Rydding av traseen skal gjennomføres manuelt og så skånsomt som mulig uten inngrep i grunnen. Jord og stein skal ikke flyttes.
- Trær som har falt over traseen kan kuttes i veiens bredde og legges til side for traseen. Trær skal ikke fjernes utover i selve traseen, men overhengende greiner og kvister som er til hinder kan kuttes og legges til side.
- All skilting og merking skal følge [Merkehåndboka](#) som angir en nasjonal standard for tilrettelegging av turruter. Tiltakshaver/søker er ansvarlig for rydding, merking og vedlikehold.
- Tillatelsen forutsetter at det er innhentet tillatelse fra berørte grunneiere.

Forvaltningsstyret har vurdert søknaden etter verneforskriften. Det forutsettes at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig.